

Η ΠΑΛΗΑ ΑΘΗΝΑ ΞΑΝΑΞΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 2 Μαΐου 1971
ἡμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καὶ ὥραν : 21.45-22.15

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦν ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

1133

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγκο μου ἀγαπητέ, χτές μέ τό καλό εἴχαμε Πρωτομαγιά. Τό ξέρεις ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Λές νά μήν τό ξέρω ; Εἶδα στούς δρόμους πού πουχοῦσαν ἀπό προχτές λουλούδια καί Μάηδες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάει κι' αὐτό τό ὠραῖο λουλουδένιο ἔθιμο. Κοντεύει νά ξεφτίση.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ποιό ἔθιμο ; Ἡ Πρωτομαγιά ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλέ οἱ Μάηδες !,,. Τά λουλουδένια στεφάνια πού συνήθιζαν νά κρεμᾶνε στίς πόρτες τους καί στά μπαλκόνια οἱ ἀθηναῖοι καί σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πραγματιὰ, τώρα εἶναι λιγοστά τά μπαλκόνια πού ἔχουνε ἀπό τὴν νύχτα τῆς παραμονῆς τῆς Πρωτομαγιάς, ἓνα λουλουδένιο στεφάνι ~~ἀπὸ~~ κρεμασμένο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἄλλοτε ὅμως καί τό φτωχότερο ξύλινο μπαλκονάκι, στήν πιό μακρινή γειτονιά, θά φαινότανε λουλουδοστεφανωμένο κι' ἂν δέν ὑπῆρχε μπαλκόνι στό σπίτι, σ' ἓνα χαμηλό μονόροφο σπιτάκι, ὁ Μάης κρεμότανε στήν ἐξώπορτα. Ξεχνᾶς τό περίφημο ποίημα τοῦ Πολέμη : Ὁ Μάης πού τόν κ' εμάσαμε ψηλά, σπῆς θύρας σου τόν θαμπερό φεγγίτη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, εἶναι φανερό ὅτι ὁ Μάης, τό λουλουδένιο στεφάνι πού κρεμότανε κατὰ ἀπαράβατο ἔθιμο στίς πόρτες ἢ στά μπαλκόνια τῶν σπιτιῶν, ἦτανε τόσο κοινή ὑπόθεσις ὥστε νά ἐμπνέη καί τὴν ποίησι ἀκόμη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι είναι. Πιστεύω ότι σαν έορτή πάνδημος, θά κρατάη από τ' αρχαΐα άνθεστήρια, πού έωρτάζοντο περίπου τέτοια έποχή άφου και μετά τήν κλασσική αρχαιότητα, στους πρώτους μεταχριστιανικούς χρόνους, στην 'Αντιόχεια πού έθεωρεΐτο τότε τό Παρίσι της έποχής, έορτάζεται ό Μ α ι ο υ μ α ς, μιά έορτή πού κρατάει ένα μήνα ολόκληρο και έπιτρέπει κάθε είδους έρωτική άσυδοσία.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Έχω διαβάσει γι' αυτόν τόν περίφημο Μ α ι ο υ μ α ς. Γίνεται έορτή τουριστική, άφου έχρονται από όλα τά μέρη του τότε γνωστου κόσμου, από τό Βυζάντιον, από τήν Ρώμη, από τήν 'Αλεξάνδρεια, από τήν 'Αθήνα, στην 'Αντιόχεια νά καλοπεράσουν στα Άλση και τά περιβόλια της 'Αντιοχείας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι λοιπόν ή Πρωτομαγιά πού βαστάει από τόσο αρχαΐα και δυνατά έθιμα, έχει έπιβληθεΐ στην συνείδησι των ανθρώπων και συνεχίζεται πάντοτε. "Όμως ή άθηναϊκή πρωτομαγιά, της παλαιας 'Αθήνας ύφίσταται μερικές μεταβολές...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μεταβολές ; Τί έννοεις λέγοντας μεταβολές ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ός προς τόν τόπο του πανηγυρισμου. Στην αρχή, γύρω στα 1860, οι άθηναΐοι πηγαΐνουν μακριά από τήν πόλι τους έως τό Πολυτεχνείο στην οδόν Πατησίων, όπου υπήρχαν άμπέλια και περιβόλια και δυό τρία κουτσομάγαζα, έξοχικά κέντρα να πούμε. 'Εμει άκριβως στην θέσι του σημερινου Πολυτεχνείου, ήτανε κτισμένο κι' ένα κέντρον πού έλέγετο " Πανσίλυπον ".

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Εμει λοιπόν έπήγαιναν οι άθηναΐοι, γιά νά βρεθουν μακριά από τήν 'Αθήνα και νά έορτάσουν τήν Πρωτομαγιά...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όταν κτίσθημε τό Πολυτεχνείο και άρχισε τό μέρος εκείνο νά θεωρηται 'Αθήνα, οι πανηγυρισταΐ της Πρωτομαγιάς μετέθεσαν τόν τόπο της πρωτομαγιάτικης συγκεντρώσεως στην Κολοκυθου, όπου υπήρχαν πάντα δυό τρία έξοχικά κέντρα γιά τους κυνηγούς...

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιά τούς κυνηγούς ; 'Εγώ είχα άκούσει ότι αυτά τά έξοχιά μαγαζάνια, διεθεταν δωμάτια δι' οίκογενείας, όπως λέγανε τότε καί στήν πραγματικότητα στεγάζανε τά έρωτικά ραντεβουδάκια τών έρωτευμένων.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλά λοιπόν τά λέγανε τότε : Κέντρα τών κυνηγών. "Όλη εκείνη ήπεριοχή τής Κολοκυθούς ήτανε τελείως άνατοίκτη, γεμάτη περιβόλια καί έλιές. Οί άθηναίοι κυνηγοί, γυρίζοντας από τίς έπικυνηγετινές τους ~~έκστρατείες~~ έκστρατείες, συχνάζανε σ' αυτά τά μαγαζάνια, μά όπως έγραφε ο Μωραΐτινης σ' ένα χρονογράφημα, έπειδή σ' αυτά τά ίδια μαγαζιά συχνάζανε καί οί έρωτευμένοι, ο κόσμος τ' άποκαλοῦσε : Κέντρα τών κυνηγών τοῦ... Έρωτος.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Είχε λοιπόν διπλή σημασία ^{αὐτός ο χαρακτηρισμός} ~~αὐτός ο χαρακτηρισμός~~ τών κέντρων τών κυνηγών. "Όμως κάθε παραμονή πρωτομαγιάς, ή Κολοκυθοῦ όπως εἶπες έπαιρνε τίς τιμές τοῦ παναθηναίου πανηγυρισμοῦ τών λουλουδιῶν.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί γινότανε στήν Κολοκυθοῦ τήν Άραμονή τής Πρωτομαγιάς δέν μπορεί νά περιγραφῆ. Τά μαγαζάνια πού ὑπῆρχαν δέν έπαριοῦσαν γιά νά έξυπηρετήσουν τόσες χιλιάδες άθηναίων καί γι' αυτό ξεφουτρώνανε καί διάφορα άλλα ὑπαίθρια μικρομάγαζα, μέ μια τέντα γιά κάθε ένδεχόμενο, μιά δυό φουφουδες μέ τά σχετικά τηγάνια κι' επάνω σέ μιά σοῦστα πού έστενιότανε δίπλα, ένα βαρελάκι κρασί, ένα βαρέλι νερό καί τά άπαραίτητα χρειώδη, μπακαλιάρως, κιμάς γιά κεφτέδες καί μερινές συνωταριές.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καρέιλες ; Τραπεζάνια ; Πού θά καθότανε ο κόσμος αὐτός ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Υπερβολικές πολυτέλειες γυρεύεις Γιάγιο. 'Υπῆρχαν βέβαια μερικιά σιδερένια τραπεζάνια, μά όχι γιά όλον τόν κόσμο. "Όσοι προλάβαιναν άγναζάρανε τραπεζάνι καί καρέιλες. οί ὑπόλοιποι επί τής χλόης, γεγονός πού έσήμαινε ότι ο άθηναίος πανηγυριστής τής πρωτομαγιάς ήτανε βολικός καί εὔνολομεταχείριστος. Πολλοί φέρναν σπαρνάνια από τά σπίτια τους ~~αὐτά~~ καί κιλίμα γιά νά στρώνουνε

στό γρασίδι καί νά τρώνε, νά πίνουνε καί νά τραγουδοῦνε...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ ἄλλα λόγια, ἀληθινό πρωτομαγιάτικο ξεφάντωμα μέ συνοδεία μουσικῆς, τίς διάφορες ρομβίες καί λατέρνες τῆς Ἀθήνας, πού κουβαλιόντουσαν ὅλες ἐκεῖ πρὸς τέρψιν τῶν πανηγυριστῶν καί παίζανε ὅ τι ἔκανε κέφι τοῦ καθενός...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπό τῆ μιά ρομβία ἀκουγότανε Ριγολέττος : Λά ντόννα ἔ μόμπιλε...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἀπό τὴν ἄλλη θ' ἀκουγότανε κανένας τσάμιος...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί μιά τρίτη λατέρνα ἀνέκρουε τό λαϊνό κι' ἐπίκαιρο τραγοῦδι τῆς ἐποχῆς : Τὴν παπαροῦνα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τὴν Παπαροῦνα ! Νά ἓνα λαϊνό τραγοῦδι πού ἔχει τελείως ἐξαφανισθεῖ νομίζω. Δέν τό ἔχω ἀκούσει παρά μονάχα σάν τίτλο. Ἐσύ τό ξέρεις :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θυμᾶμαι μόλις τοὺς πρώτους του στίχους. Ἦτανε μάγικο τῆς πρὸ ἑνατοῦ χρόνων ἐποχῆς. Τό πρῶτο του δίστιχο ἔρχιζε ἔτσι : "Ὅλες τίς παπαροῦνες - παπαροῦνα μου... ὅλες θά τίς μαζέψω - γιά σέ μικροῦλα μου... Ὅλα τὰ χαμομήλια, χαμομήλι μου - Πάρε τα φιλημένα - ἀπό τὰ χεῖλη μου..."

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅμως ἀσφαλῶς θά τύχαινε σέ καμμιά οἰνογενειακὴ συντροφιά, ὅπου θά ὑπῆρχε καί μιά καλλίφωνος κόρη, ν' ἀκουγότανε τό περίφημο τραγοῦδι τοῦ Βηλαρά : Πουλάκι ξένο - ξενητεμένο... πού θά μᾶς τό θυμίσῃ τώρα ἡ Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Πουλάκι ξένο - ξενητεμένο
Πουλί χαμένο - ποῦ νά σταθῶ
ποῦ νά καθήσω - νά ξενυτήσω
νά μὴ χαθῶ !

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παληά ἀθηναϊκὴ πρωτομαγιά... Ἀπό τὰ κοντινὰ χωριά, τό Μαροῦσι τό Ἡράκλειο, τό Μενίδι, τὴν Κηφισιά κατεβαίνανε οἱ αὐτοσχέδι-σι ἀνθοπώλες...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ λέγοντας " αὐτοσχέδιοι ἀνθοπώλες " τί ἐννοεῖς Δημήτρη ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ " Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν χωριῶν αὐτῶν, Μαρουσιῶτες, Μενιδιάτες, Κηφισιῶτες, Ἡ ραιλειῶτες, κατηφορίζανε μέ τά γαῖδουράκια τους κατάφορτα ἀπό λουλούδια, στήν ~~ἐπιπέδουσαν~~ πρωτεύουσα γιά νά πουλήσουν λουλούδια καί Μάηδες. Κυρίως Μάηδες, τά στεφάνια ἐκεῖνα μέ τά λουλούδια πού κρεμοῦσαν στά μπαλιόνια τους οἱ ἀθηναῖοι...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τούς Μάηδες μέ τό μονόσκορδο... Τό ξεχνᾶς τό μονόσκορδο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό μονόσκορδο πάλι πού τό ξέρεις Γιάγιο ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δημήτρη μου, ἄρχισες νά ξεχνᾶς. Ἐσύ ὁ ἴδιος μου ἔχεις πεῖ γιά τό μονόσκορδο, τό γούρι τῆς παληᾶς πρωτομαγιάς. Μάης χωρίς μονόσκορδο δέν γινότανε...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γινότανε βέβαια. Ὅλοι οἱ πωλούμενοι Μάηδες δέν εἶχανε καί τό χαῖμαλί μέ τό μονόσκορδο, ἀλλά ἂν τό εἶχανε, πουλιόντουσαν δυό καί τρεῖς δραχμές περισσότερο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τόση ἀξία εἶχε τό μονόσκορδο ; Δηλαδή ἕνα σκόρδο κανονικό πού ἀντί νά ἔχη πολλές σκελίδες, εἶχε μιά καί μόνη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄκριβῶς αὐτό. Μιά ἰδιοτροπία τῆς φύσεως πού ἐβγαζε μιά σκελίδα ἀντί πολλές σ' ἕνα σκόρδο. Δέν εἶχε αὐτό καθ' ἑαυτό ἀξία μεγαλύτερο τό μονόσκορδο, μά τοῦ ἔδιναν οἱ ἀθηναῖοι, θεωρῶντας το γιά φυλαχτό, γιά χαῖμαλί, γιά πόρτ-μποννέρ
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐμεῖνο πού δέν καταλαβαίνω εἶναι γιατί τό σκόρδο γενικά νά θεωρηται ἀπαραίτητος σύντροφος τῆς Πρωτομαγιάς ; Διότι δέν θά μου ἀρνηθῆς ὅτι ἀπό τά παλαιά ἀθηναῖνά χρόνια, ἡ κορδοφαγία τήν Πρωτομαγιά εἶναι ἀπαραίτητη. Δέν εἶναι ἔτσι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐτσι εἶναι.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι' ἔχομε πολλά ντοκουμέντα γι' αὐτό, μά κυρίως ἕνα ποίημα τοῦ Σουρῆ, πού ἀρχίζει ὡς ἑξῆς : Πρωτομαγιά μᾶς ἤρθε. Λουλούδια πλημμυρίζουν - κι' οἱ συμπολίτες ὅλοι, παντοῦ, σκορδομυρίζουν. Τό θυμᾶσαι αὐτό τό δίστιχο τοῦ Σουρῆ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι μόνο τό θυμάμαι, μά θά σοῦ πῶ καί τήν συνέχεια :

Πρωτομαγιά καί πάλι ! Λουλούδια καί φιλιά - Ρόδα μοσχοβο-
λῶνε, ρόδα καί σκορδαλιά !

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Βλέπεις λοιπόν ἀγαπητέ μου Δημήτρη ; Συνυφασμένη φαίνεται ἡ
Πρωτομαγιά μέ τά σκόρδα. Γιατί αὐτό ; Δέν τό καταλαβαίνω...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄναγνάζομαι νά σκεφτῶ πῶς αὐτή ἡ συνύπαρξις σκόρδου καί λου-
λουδιῶν, ἔχει ἐπιβληθεῖ ἀθόρμητα ἀπό τόν λαό, γιά λόγους
ἱατρικούς, γιά λόγους ὑγιεινῆς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα μέ μπερδεφες περισσότερο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι καί νά σοῦ ἐξηγήσω γιατί : Αὐτή ἡ ἐποχή, τέλος Ἰαπωνί-
ου μέ Μάη, λογαριαζότανε γιά τήν Ἰαπωνία ἡ πιο ἐπικίνδυνη ἐπο-
χή γιά κρυολόγημα καί πνευμονία, διότι ὁ κόσμος ξεθαρρευότανε
καί βγάζοντας τά χοντρά του ροῦχα ντυνότανε πιο ἑλαφρά καί
τήν ἄρπαζε τήν γρίπη.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Παρντόν, μιά διόρθωσις : Τότε δέν τήν λέγανε γρίπη. Τήν λέγα-
νε ἱμφλουέντζα !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα καί μπράβο πού τό ξέρεις. Ἡ πρακτική λοιπόν ἐπιστήμη
τῆς ἐποχῆς, ἐπέβαλλε τίς θερμαντικῆς τροφές. Τί πιο θερμαντι-
κό μπορούσε νά βρῆ ἀπό τό σκόρδο ; "Ἐτσι τό σκόρδο εἶχε ἐπι-
βληθεῖ σάν προφυλακτικό γιά τά κρυολογήματα. "Ἄλλως τε οἱ πα-
λαιοί ἀθηναῖοι συνηθίζανε γά λένε : Ἡ ὑγεία στήν Ἰαπωνία -
θελεῖ σκόρδο καί ρετσίνα. Σκόρδο μοναχά νά τρῶς - πάει στόν
διάβολο ὁ γιατρός !

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν εἶμαι ὑποχρεωμένος νά δώσω βάσι στήν θεωρία σου, μά δέν
μοῦ φαίνεται καί παράλογη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό γεγονός εἶναι ὅτι στό παλιό πρωτομαγιάτικο γλέντι πού γινό-
τανε ξεφάντωμα πρὸς τό βραδυ καί ἔφθανε στό παραλήρημα, ἡ μυ-
ρουδιά τοῦ σκόρδου ἔφθανε στό κατακόρυφο, ἰδίως ὅταν τραγου-
δοῦσαν ὅλοι μαζί οἱ ἀθηναῖοι καί τόσες ἐκπνοές δημιουργοῦσαν
τήν ἀρωματισμένη ἀτμόσφαιρα...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είπες : τραγουδούσανε ! Τό τραγουδι ήτανε ή κυριώτερη διέξοδος του πρωτομαγιάτικου γλεντιού. Κι' αφού αρχίζανε τό πρωϊ μέ τό κλασσικό : 'Ο Μάϊος μ'ς έφτασε - έφτασε έμπρός βήμα ταχύ... νά τόν προϋάντησωμε, παιδιά στήν έξοχή...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. 'Αφού άργότερα τραγουδούσανε τούς στίχους του Παράσχου : Δρέφατε πάλιν έρασταί, εύδαίμονες ναυρίσους, είς του Μαΐου τούς φαιδρούς κι' εύώδεις παραδείσους...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Αφού περνούσανε όλα τά πιθανά και άπίθανα τραγούδια της έποχής, καταλήγανε τό βράδυ σ' ένα βάλς, τό περίφημο : Φεύτινα ήτανε τά λόγια, φεύτινα και τά φιλιά...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Εννοείς τήν καρδιοκλέφτρα ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αύτήν. Πού θά μ'ς τήν θυμίση τώρα ή κλειώ...
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Φεύτινα ήτανε τά λόγια φεύτινα και τά φιλιά...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Λογοτεχνικά κείμενε αγαπητέ μου Δημήτρη, σχετικά μέ τήν Πρωτομαγιά, θά υπάρχουν άσφαλώς πολλά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολλά βέβαια, μά κυρίως έχομε ένα έμμετρο, μά έμμετρη περιγραφή πού τήν χρωστάμε σ' έναν σατυρικό της έποχής, όχι σπουδαίο σατυρικό, μά πολύ γνωστό γιατί έβγαζε χρόνια όλόκληρα τό περίφημο 'Ημερολόγιό του, τόν Κωνσταντίνο Σκόκο...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τόν Σκόκο ; Μά βέβαια είναι γνωστός. Ήτανε πατέρας του Σκόκου μουσικοϋ και καθηγητοϋ του 'αδείου. Τί έχει γράφει λοιπόν ό Σκόκος για τήν Πρωτομαγιά ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διάβασε Γιάννη μου νά πάρης μιάν ιδέα :
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Για νά δοϋμε γιατί θά 'χ η ένδιαφέρον... (Διαβάζει)
Σκόνη, στριγγλίσματα πολλά, τσίροι, φωνές, ρετσίνα τών άμαξάδων βρυχηθμοί κι' ανάστατη ή 'Αθήνα, βραχνά λαρύγγια, άλαλητό ξεπούρδιστων έγχόρδων όσμή γνησίλου πετσουλι, ού μήν άλλα και σκόρδων !

λατέρνες καί ούρλιάσματα, έν είδει τραγουδίων
 δρέψατε πάλιν έσασταί, είς κήπους μαρουλίων...
 Σέ μία καρέκλα κάρφωμα, άν ίσως τήν πετύχης
 καί στρίμωγμα σαρδελληδόν, είς χῶρον μιᾶς πήχης.
 Τουρλοῦ τουρλοῦ εἰς θηλυκά, ένα μέ ἄνδρες ἔξη
 καί γλέντι πονηρώτατον, χριστέ ἄμάν κι' ἄξ φέξη !
 Πρός δέ καί ~~αἰφύλα~~ κάμα επίκουρος καί τό ρεβόλβερ ἔτι
 ὄργανα ἀπαραίτητα, ἔτσι γιά τό ἀ ἱ ν τ έ τ ι.
 Τέτοιο ἀνακιάτωμα λοιπόν, βρόντοι, φωνές, φαγιά
~~φιά~~ τό ἔχουνε γι' ἀνθογιουρτή, τό λέν Πρωτομαγιά !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάπως ὑπερβολικά τά λέει ὁ μακαρίτης ὁ Κωνσταντῖνος Σκόκος
 μά ίσως νά μήν εἶναι καί πολύ μακριά ἀπό τήν πραγματικότητα.
 Ὅπως δῆποτε, άν ζητήσης προσωπική μου ἀνάμνησι Γιάγιο ἀπό
 παλιά πρωτομαγιά, θά σέ πάω στά 1910 - 1912, ἑξήντα χρόνια
 πρίν, όταν πλέον ἡ Πρωτομαγιά πανηγυριζότανε κυρίως στά
 Πατήσια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δηλαδή εἶχε φύγει πιά ἀπό τήν Κολοκυθοῦ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ἀπό τήν Κολοκυθοῦ εἶχε φύγει ἀφοῦ εἶχε πάει στούς Ἄμπε-
 λουήπους γύρω στά 1890. Κι' ἔχομε ἕνα δραματικό ντοκουμέντο
 γι' αὐτήν τήν πληροφορία ὅτι ἡ Πρωτομαγιά εἶχε μεταφερθεῖ
 στούς Ἄμπελοκήπους : Τό γεγονός ὅτι στά 1890, ἐδῶ κι' ὀγδόν-
 τα χρόνια, στούς Ἄμπελοκήπους, τήν Πρωτομαγιά γνωρίστηκαν
 ἡ Μαίρη Βέμπερ καί ὁ Μιμήπος καί ἀγαπήθηκαν... γιά νά καταλή-
 ξουν μετά τέσσερα χρόνια στήν γνωστή διπλή αυτοκτονία.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πρωτομαγιά βρέ Δημήτρη καί θά κάνωμε δραματικές ἀναμνήσεις ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐχεις δίκαιο. " Ἄς ξαναγυρίσωμε στήν εὐθυμία καί δέν ὑπάρχει
 καλύτερος τρόπος παρά νά θυμηθοῦμε τί γράφει ὁ Σουρῆς γιά
 τήν Πρωτομαγιά.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἐχει κι' ὁ Σουρῆς στίχους γιά τήν Πρωτομαγιά ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μποροῦσε νά μήν ἔχη ; Ὅριστε καί ὁ ἀβασέ τους μάλιστα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νά τούς διαβάσω... (Διαβάζει)

Καλῶς τονε τόν Μάη, μέ τούς γλυκούς ζεφύρους
μέ τά κουκιά τά φρέσκα, τούς μυρωδάτους τσίρους
μέ τ'άνθη, μέ τά ρόδα, μέ τά χλωρά γρασίδια
μέ μουσικές, τραγούδια κι' έρωτικά παιγνίδια.

Γέλια, φωνές, μεθύσια,

Ψυχή μου στά Πατήσια !

Γιά δήτε τί μαγεία, στῶν Πατησιῶν τό μέρος
έδῶ, σάν πεταλοῦδα, κρυφοπετῆ κι' ὁ "Έρωσ,
έδῶ οἱ Μοῦσες ὅλες, έδῶ ἡ "Αφροδίτη
έδῶ ἡ Θεσσαλία κι' ἡ "Ηπειρος κι' ἡ Κρήτη,

γέλια, φωνές, μεθύσια,

Ψυχή μου στά Πατήσια !

"Έδῶ χαλᾶ ὁ κόσμος, έδῶ γελοῦν κι' οἱ χῆρες
έδῶ κυλοῦν ρετσίνες, τά οὔζα καί οἱ μπῦρες
έδῶ γλεντᾶ ὁ κόσμος, καθένας ζευγαρώνει
καί σπῖτι του γυρίζει, διπλός καί παμαρώνει.

Γέλια, φωνές, μεθύσια,

Ψυχή μου στά Πατήσια...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θέλεις τώρα νά κάνωμε ἕνα σχόλιο Γιάγιο ἀγαπητέ ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί είδους σχόλιο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά συγκρίνωμε τούς δύο σατυρικούς πού γράφουν γιά τήν Πρωτο-
μαγιά: Τόν Σκόκο καί τόν Σουρῆ. "Ιδια έποχή ἀντιπροσωπεύουν
καί οἱ δύο τους. "Όμως ὁ Σκόκος εἶναι κατσούφης καί ὁ Σουρῆς
ένθουσιώδης. "Ο Σκόκος βλέπει τήν Πρωτομαγιά μά καυγάδες,
μαχαίρια καί πιστόλια... ὁ Σουρῆς τήν βλέπει μ'έξαρσι πατριω-
τική καί πότε ; Στά 1886 καί λέει : "Έδῶ ἡ Θεσσαλία κι' ἡ
"Ηπειρος κι' ἡ Κρήτη. Εἶναι γνωστόν ὅτι στά 1886 μόλις εἶχα-
με πάρει τήν Θεσσαλία, ἀλλά οὔτε Κρήτη εἶχαμε, οὔτε "Ηπειρο.
"Όμως μέ τήν προσάρτησι τῆς Θεσσαλίας, ὁ Σουρῆς ένθουσιάζε-
ται καί προφητεύει καί "Ηπειρο καί Κρήτη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

"Εγώ ὅμως ἔχω νά κάνω μιάν ἄλλη παρατήρησι...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί είδους παρατήρησι :

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Χρονολογική. Οί στίχοι αὐτοί τοῦ Σουρή εἶναι γραμμένοι στὰ 1886 ὅπως λές. Τότε τὰ Πατήσια δέν εἶχανε ἀκόμη καθιερωθεῖ σάν τόπος πρωτομαγιάτικου πανηγυρισμοῦ. Κι' ὅμως ὁ Σουρής ὠρύεται σέ κάθε τετράστιχο : Γέλια φωνές μεθύσια - φυχή μου στὰ Πατήσια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάνιο. Πολύ σωστή ἡ παρατήρησί σου. "Ἐχεις δίκαιο καί θά σοῦ λήσω τήν ἀπορία σου ἀφοῦ πρῶτα θυμηθοῦμε κανένα παληό τραγούδι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέχομαι. Καί μάλιστα θά μᾶς ζωντανέψη ἡ κλειώ μιά παληά μελωδία : "Αν ποτέ κοιμηθῆς...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) "Αν ποτέ κοιμηθῆς...

Κ. τ. λ. Κ. τ. λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τώρα στήν ἀπορία μου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σοῦ εἶπα ὅτι κατ' ἀρχήν ἔχεις δίκαιο. Στὰ 1886 τὰ Πατήσια δέν ἦτανε καθιερωμένα σάν τόπος πρωτομαγιάς γιατί ἦτανε ἀπρόσιτα στούς Ἀθηναίους λόγω ἀποστάσεως. Ὅμως στὰ Πατήσια ὅπου ὑπῆρχαν περιβόλια, εὔρισκε κανεῖς καί μερινές, ἐλάχιστες βέβαια ἐπαύλεις, ὅπως τήν ἔπαυλι τοῦ ^{=ἄγγλου} Ναυράχου Μάλιομ πού τό κτίσιμό της εἶχε κάνει πάταγο στήν Ἀθήνα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πάταγο, γιατί :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι ὁ ναύραχος Μάλιομ ὅταν ἔκτισε τήν ἔπαυλί του στὰ ἔρημικά Πατήσια, στὰ 1840 παρακαλῶ, μετέφερε τὰ ὑλιανά πέτρες, ἀσβέστη ξυλεία, ἀπό τόν Πειραιᾶ μέ κάρρο μέ δύο ἄλογα. Ἦτανε πρώτη φορά πού βλέπανε οἱ Ἀθηναῖοι μέτοιο μεταφορικό μέσον γιατί χρησιμοποιοῦσαν καμήλες ἕως τότε

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καταλαβαίνω. Καί ἔμεινε ἱστορικό τό σπίτι τοῦ Μάλιομ λόγω τοῦ μεταφορικοῦ μέσου πού χρησιμοποιήθηκε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ὑπῆρχε καί τό περίφημο καπνόσπιτο τοῦ Σκουλούδη

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καπνόσπιτο, τί ἐννοεῖς :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάποιος πλούσιος άθηναίος τής έποχής εκείνης, λένε πώς ήτανε ό περίφημος καί πασίγνωστος Σκουλούδης, είχε κτίσει μιά έπαυλι στα Πατήσια, κάνοντας οίκονομία από τά τσιγάρα πού δέν έκάπνιζε. Στην πόρτα του σπιτιού του είχε κρεμάσει μιά πινακίδα : 'Ο έτη τεσσαράκοντα μηδέποτε καπνίσας τό δέ μή δαπανώμενον, κατ'έτος έκτουίσας τοιούτον κτήμα αποκτά κι'ύγείας δέκα έτη στόν βίον του προσθέτει...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καταλαβαίνω. Κι'έπειδή τό σπίτι είχε κτισθεί από οίκονομία καπνού, ό λαός τό είχε βγάλει : καπνόσπιτο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό γεγονός είναι ότι ύπήρχαν μερικές έπαύλεις στα Πατήσια γύρω στα 1880 καί άρμετοί άθηναίοι πού διέθεταν άλογα ή άμάξια πηγαίνανε στα Πατήσια τήν πρωτομαγιά. Όπως δήποτε άργότερα τά Πατήσια έγιναν ό μόνιμος τόπος τής πρωτομαγιάς, όπως σήμερα είναι ή Νέα Φιλαδέλφεια. Σκέφου Γιάννη μου ότι γύρω στα 1910 ήτανε τόσος ό συνωστισμός στην όδόν Πατησίων από πεζούς καί άμάξια, ώστε ένα άμάξι ήθελε δυό καί τρεις ώρες γιά νά φτάση στό τέρμα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί κατά τήν διαδρομή ό άνθοπόλεμος έδινε κι'έπαιρνε... Από τά μπαλόνια πετούσανε λουλούδια στ'άμάξια καί από τ'άμάξια στους πεζούς...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ενώ από τά πεζοδρόμια οί πλανόδιοι άνθοπώλες ξεφωνίζανε : 'Εδώ οί Μάηδες... έδώ οί Μάηδες...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Εδώ τά μαγιάτικα στεφάνια

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί από κάποιο άμάξι, μιά φωνή ήφωνότανε σέ κάποιο παράθυρο τραγουδώντας : 'Ενθυμήσου σιληρά...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) 'Ενθυμήσου σιληρά
τήν ώραία βραδυά... Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάννη μου άρμετά είπαμε κι'άπόψε καί άς διακρόφωμε γιά τήν άλλη Κυριακή, τήν ίδια πάλι ώρα...